

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2308 – 2023/2309
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.6.2024/47
Karar Numarası : 2024/525
Başvuran : M. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın bulunduğu Kurumda sağlık hizmetlerine erişimde mağduriyet yaşadığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Daha önce Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinde 7 ay süre ile tedavi gördüğünü, mevcut durumda ayda bir kez bu hastanede veya en yakın hastanenin psikiyatri bölümünde kontrole gitmesi gerektiğini,

b. Yaklaşık bir aylık bir süreç öncesinde psikiyatri servisine gidebilmek için bulunduğu Kuruma dilekçe yazdığını ancak bu talebinin yerine getirilmediğini, bu konu ile ilgili Kurum psikoloğu ve Kurum Müdürü ile görüştüğünü ve bu kişiler tarafından da hastaneye yönlendirildiğini ancak kendisi ile ilgili bir işlem yapılmayarak muayene olamadığını ve ilaç tedavisinin yerine getirilmediğini, kontrol süresinin geçtiğini, ilaçlarını düzenli ve devamlı kullanmadığında ne yaptığını hatırlamadığı nöbetler geçirdiğini, kendisine ve çevresine zarar verdiğini,

c. UYAP ve e-Nabız sisteminde kayıtlı Akineton, Norodol damla, Gyrex ve Karazepin isimli ilaçlarını düzenli olarak alabilmeyi ve kontrol tedavilerinin düzenli şekilde gerçekleştirilmesini talep ettiğini ifade etmiştir.

ç. Başvuran 9/10/2023 tarihli ve ... Kurum numarası ile kaydedilen dilekçesinde ise; daha önce intihar teşebbüsünde bulunduğunu ve tekrar aynı düşünceler içerisinde olduğunu, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinden aldığı rapora göre kontrol muayenesine gitmesi gerektiği halde 1/4/2023 tarihi sonrasında kontrole gidemediğini, Kuruma gelen psikiyatristin taleplerini dikkate almadığını, Kurum Müdürüyle görüşmesi neticesinde talep ettiği tedaviyle ilgili sevk kararı alındığını ancak hakkında bir işlem yapılmadığını, tekrar tedavi olmak için Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edilmek istediğini belirtmiştir.

3. Muhatap Bolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın sağlık dosyası evrakları incelendiğinde düzenli psikiyatri muayenelerinin yaptırıldığı, ilaç tedavisinin devam ettiği, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edilme talebine ilişkin herhangi bir hekim görüşünün bulunmadığı, kendisine en son 23/8/2023 tarihinde psikiyatri muayenesi yapılarak reçete düzenlendiği,

b. Bolu İzzet Baysal Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesinden görevlendirilen uzman hekimin muayene kotasının yeterli olmayışı ve takipli hasta sayısının fazla olması sebebiyle Kuruma 27/9/2023 tarihli ve 2023/... sayılı yazı ile bekleyen hastalar için hekim talebinde bulunulduğu, başvuranın gelecek hekim ile 18/10/2023 tarihinde muayene randevusunun olduğu, Kuruma ayda 3 hafta, haftada 1 defa gelmesi planlanan psikiyatri uzman

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

hekiminin muayene günlerini ve kotalarını gösterir çizelgenin ve başvuranın reçetelerini gösterir sağlık dosyası evraklarının bilgi olarak sunulduğu ifade edilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Kurumun cevap olarak gönderdiği belgelerde bulunan reçetelerdeki ilaçlardan mevcut durumda yalnızca Akineton isimli ilacın kendisine verildiği,

b. Kurumda psikolog görüşü için birçok kez dilekçe yazmasına rağmen nadir şekilde görüşme imkânına sahip olabildiği,

c. Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesindeki 13/4/2023 tarihli kontrol muayenesine Kurum tarafından gönderilmediği ifade edilmiştir.

5. Başvuran 6/11/2023 tarihli ve ... Kurum sayısı ile kayda alınan dilekçesi ile SEGBİS görüşmesi talebinde bulunmuştur. 15/11/2023 tarihinde gerçekleştirilen SEGBİS görüşmesinde başvuran özetle;

a. Psikiyatrist ile görüşmek için revire çok zor çıkabildiğini, sabah, öğlen ve akşam kullanması gereken ilaçları olduğu halde kendisine eksik ilaç verildiğini, ilaçları kendisine verildiğinde yalnızca bazı memurlar tarafından bu durumun tutanak altına alındığını iddia etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)*"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

8. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir: "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ...yönlerinden incelenir.*"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesine

(CPT) göre, mahpusların gözetim altında buldukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (Avrupa Konseyi, CPT, Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri, 1993, para.34).

14. 29/12/2004 tarihli ve 25685 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri*" başlıklı 71'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*(1) Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir.*"

15. 5275 sayılı Kanun'un "*Hastaneye sevk*" başlıklı 80'inci maddesi; "*(1) Hükümlünün sağlık nedeniyle hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, kurum hekimi tarafından derhâl bir raporla ceza infaz kurumu yönetimine bildirilir.*" hükmünü ihtiva etmektedir.

16. Somut başvuruda başvuran, ihtiyacı olan tedaviye ve ilaçlara erişememesi sebebiyle mağduriyet yaşadığını iddia etmektedir.

17. Başvuru kapsamındaki bilgi ve belgelerde yapılan incelemelerde; başvuranın 13/4/2023 tarihinde İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Adli Psikiyatri bölümünde muayene edildiği; 14/3/2023, 29/3/2023, 18/4/2023, 2/5/2023, 16/5/2023, 14/8/2023, 23/8/2023, 15/11/2023 ve 21/11/2023 tarihlerinde ise Bolu İzzet Baysal Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesine sevk edildiğine dair yazıların mevcut olduğu görülmüş; başvurana 15/3/2023, 19/4/2023, 17/5/2023, 7/6/2023, 16/8/2023, 23/8/2023 ve 18/10/2023 tarihlerinde muhtelif ilaçların reçete edildiği belirlenmiştir.

18. Muhatap Kurumdaki takipli hasta sayısının fazla olması sebebiyle 27/9/2023 tarihli ve 2023/... sayılı yazı ile Kurum tarafından İl Sağlık Müdürlüğünden hekim talep edildiğine dair belge tarafımızla paylaşılmıştır. İlgili yazıya istinaden; 4/10/2023, 18/10/2023 ve 25/10/2023 tarihlerinde Kurumda toplam 75 muayene gerçekleştirmek üzere bir hekimin görevlendirildiği gönderilen belgelerden anlaşılmıştır.

19. 5275 sayılı Kanun'un 80'inci maddesine göre ceza infaz kurumlarında bulunan kişilerin hastaneye sevkleri Kurum hekiminin raporu ile gerçekleşmektedir. Başvuru kapsamındaki belgelerde yapılan incelemelerde; başvuranın 29/3/2023 tarihinde Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edildiği, bu hastanede 13/4/2023 tarihinde muayene olduğu, bu tarih sonrasında kendisi hakkında ilgili hastaneye sevke dair bir rapor bulunmadığı belirlenmiştir. Bu hastanede gerçekleşen muayene sonrasında başvuranın 1 hafta sonra kontrol muayenesi edilmesi gerektiği belirtilmiş, başvuranın 18/4/2023 tarihinde ve bu tarih sonrası kısa süreli aralıklar ile Bolu İzzet Baysal Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesinde muayene olduğu ve kendisine muhtelif ilaçların reçete edildiği görülmüştür. Muhatap Kurum tarafından başvurana verilen ilaçlara dair bir tutanak da tarafımızla paylaşılmış ve başvuranın Norodol Damla ve Akineton isimli ilaçları teslim aldığına dair tutanakta imzasının olduğu bildirilmiştir.

20. Yukarıda açıklanan gerekçelerle, başvuranın sağlık hizmetlerine erişebildiği belirlendiğinden kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/6/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye